

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรูปแบบและประเมินรูปแบบโดยการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยการนำไปทดลองใช้จริงกับสถานศึกษา เพื่อให้ผลการวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการสร้างรูปแบบการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ไว้ 3 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ระยะที่ 2 สร้างรูปแบบการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 และระยะที่ 3 ประเมินรูปแบบโดยการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

1. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

2. กลุ่มเป้าหมาย

การวิจัยครั้งนี้ กลุ่มเป้าหมายเป็น โรงเรียนที่มีนวัตกรรมพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จมีผลการประเมินรอบสองได้ภาพรวมระดับดีมาก คือ โรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์ จังหวัดกาญจนบุรี และ โรงเรียนปทุมวิไล จังหวัดปทุมธานี ได้มาซึ่งกลุ่มเป้าหมายโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวม 14 คน ประกอบด้วย

- 2.1 ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 2 คน
- 2.2 รองผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 8 คน
- 2.3 ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายใน จำนวน 2 คน
- 2.4 ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 2 คน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 การศึกษาวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Research) เป็นการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี แนวปฏิบัติและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย

ในขณะนี้จะเป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาชาติ กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก (สมศ.) และแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการศึกษาสภาพแวดล้อม โครงสร้างการบริหาร แนวทางการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษารวมทั้งหลักการ แนวคิด ทฤษฎี กระบวนการพัฒนา สนับสนุน การกำกับ ติดตาม การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการนิเทศการศึกษา โดยวิธีการศึกษาเอกสาร วารสาร งานวิจัย ข้อมูลสถิติต่าง ๆ การศึกษาเอกสาร การบริหารจัดการสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในด้านการบริหารจัดการด้านการจัดการเรียน การสอน และด้านคุณภาพของผู้เรียน จากนั้นทำการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ เอกสาร งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องประเด็นสำคัญ ๆ เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย

3.2 ศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ในขณะนี้ เป็นการศึกษาดูงานโรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์ จังหวัดกาญจนบุรี และโรงเรียนปทุมวิไล จังหวัดปทุมธานี โดยใช้แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความสำคัญของ องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์ไม่มีโครงสร้างเป็นการจัดทำเป็นหัวข้อการสัมภาษณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวม ข้อมูลเชิงคุณภาพ จำนวน 14 คน ระหว่างวันที่ 26 – 27 มกราคม 2554

4. เครื่องที่ใช้ในการวิจัย

4.1 แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง

4.1.1 แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างเป็นการจัดทำเป็นหัวข้อการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 2 ตอน เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

1) ตอนที่ 1 สัมภาษณ์เกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2) ตอนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับความสำคัญขององค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

4.1.2 การสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง ผู้วิจัยสร้างโดยนำข้อมูลต่างๆ จากการสังเคราะห์งานวิจัยแนวคิดทฤษฎีที่ศึกษา มาเป็นกรอบและแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง ซึ่งครอบคลุมกรอบภารกิจด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 8 ด้าน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

4.1.3 การหาคุณภาพของแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างที่สร้างขึ้น ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ปรับแก้ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยจึงนำแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างดังกล่าว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ทั้งสิ้น 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความถูกต้องของภาษาความครอบคลุมในประเด็นของเนื้อหา การตีความของข้อความถาม ทั้งนี้เพื่อให้ได้แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างที่สามารถรวบรวมข้อมูลได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย กำหนดตัวบ่งชี้แต่ละองค์ประกอบของการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.3.1 นำข้อมูลจากการศึกษาวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการศึกษาดูงาน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหาและสรุปสาระสำคัญในแต่ละประเด็น โดยแยกประเด็นตามองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

4.3.2 ทำการแปลผลสรุปและเขียนรายงานการวิจัยระยะที่ 1

ระยะที่ 2 สร้างรูปแบบการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

1. วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

2. กลุ่มเป้าหมาย

2.1 กลุ่มเป้าหมาย

2.1.1 กลุ่มเป้าหมาย ในการยกร่างรูปแบบการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพ
ภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เป็นบุคคล
ที่ผู้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นบุคคล
ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 แต่งตั้งเป็นทีมงานขับเคลื่อนคุณภาพ
การศึกษา ประกอบด้วย ทีมพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำนวน 19 คน วิธีการได้มาโดยวิธีการเลือกแบบ
เจาะจง (Purposive Sampling)

2.1.2 กลุ่มเป้าหมาย ในการวิพากษ์ร่างรูปแบบการพัฒนากระบวนการประกัน
คุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เป็นบุคลากร
ที่ปฏิบัติงานและเกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนที่มี
ผลการประเมินรอบสอง ภาพรวมได้ระดับดีมาก จำนวน 11 โรงเรียน รวมจำนวน 63 คน
การได้มาซึ่งของกลุ่มเป้าหมายโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รายละเอียด
ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 กลุ่มเป้าหมายการวิจัยร่างรูปแบบการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

โรงเรียน	จำนวนแสดงกลุ่มเป้าหมาย				ทีมพัฒนา ระบบ ประกัน สพม.26
	ผู้บริหาร โรงเรียน	รอง ผู้บริหาร โรงเรียน	ครู รับผิดชอบ งาน ประกัน	ตัวแทน คณะกรรมการ สถานศึกษาชั้น พื้นฐาน	
1. ผดุงนารี	1	1	1	1	
2. มหาวิทยาลัยนฤมิตร	1	1	1	1	
3. มิตรภาพ	1	1	1	1	
4. กันทรวิชัย	1	1	1	1	
5. บรรีอวิทยาการ	1	1	1	1	
6. วาปีปทุม	1	1	1	1	
7. ประชาพัฒนา	1	1	1	1	
8. นาเชือกพิทยาสรรค์	1	1	1	1	
9. พยัคฆภูมิวิทยาคาร	1	1	1	1	
10. นาคนูประชาสรรพ์	1	1	1	1	
11. เชียงยืนพิทยาคม	1	1	1	1	
12. สพม.26					19
รวม	11	11	11	11	19

2.1.3 ผู้ทรงคุณวุฒิ

การวิจัยครั้งนี้ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นบุคคลที่กำหนดนโยบายการนำ
กฎระเบียบสู่การปฏิบัติของการศึกษาชั้นพื้นฐาน และผู้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบ
การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และระเบียบวิธีการวิจัยเป็นอย่างดี โดยวิธีการเลือก
แบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวมจำนวน 9 คน ประกอบด้วย เป็นผู้กำหนดนโยบาย
จำนวน 3 คน เป็นนักวิชาการและระเบียบวิธีการวิจัย จำนวน 3 คน และเป็นผู้ปฏิบัติ
จำนวน 3 คน รายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผู้ทรงคุณวุฒิในการยื่นข้อเสนอรูปแบบการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ผู้ทรงคุณวุฒิ	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
ด้านกำหนด นโยบาย	1. นายเสน่ห์ ขาวโต	รองเลขาธิการคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน
	2. นางวาทีณี ธีระตระกูล	ที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน
	3. ดร.ไพรวลัย พิทักษ์สาดี	ผู้อำนวยการสำนักทดสอบ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน
ด้าน นักวิชาการ	1. นางสาววีณา อัครธรรม	ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและ มาตรฐานการศึกษา สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
	2. ดร.ไพศาล วรคำ	คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏมหาสารคาม
	3. ดร.วิชัย กันหาชน	ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษา ขอนแก่น เขต 2
ด้าน นักปฏิบัติ	1. นายอภิสิทธิ์ ศรีดาพรหม	รักษาราชการแทนผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26
	2. นายบุญ เพชรมีแก้ว	ผู้อำนวยการโรงเรียน นาคุณประชาสรรค์ จังหวัดมหาสารคาม
	3. นายอภิชาติ เจ็มพิลา	ครูโรงเรียนผดุงนารี อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

3. วิธีการดำเนินการ

3.1 การสร้างรูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีการดำเนินการดังนี้

3.1.1 การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop) สำหรับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 19 คน เพื่อสรุปสาระสำคัญในแต่ละประเด็น โดยแยกประเด็นตามองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ การพัฒนารูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 และวางแผนพัฒนากรอบรูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ระหว่างวันที่ 3 – 4 เดือน มีนาคม 2554 ณ โรงแรมวสุ จังหวัดมหาสารคาม โดยในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ แบ่งเป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

- 1) การดำเนินการลักษณะที่หนึ่งวันแรก ตอนเช้าแบ่งกลุ่มตามบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ โดยการระดมความคิด เพื่อศึกษาผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ
- 2) การดำเนินการลักษณะที่สองวันแรก ตอนบ่ายโดยการรวมเป็นกลุ่มใหญ่ นำเสนอประเด็นตามที่กำหนดเพื่อนำเสนอสภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละกลุ่ม
- 3) การดำเนินการลักษณะที่หนึ่งวันที่สอง ตอนเช้าแบ่งกลุ่มตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยการประชุมระดมความคิด เพื่อร่างรูปแบบการพัฒนาระบบคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
- 4) การดำเนินการลักษณะที่สองวันที่สอง ตอนบ่ายโดยการรวมเป็นกลุ่มใหญ่นำเสนอประเด็นตามที่กำหนดเพื่อนำเสนอร่างรูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

3.1.2 การจัดกลุ่มสนทนา (Focus Group) เพื่อวิพากษ์ร่างรูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 63 คน ในวันศุกร์ที่ 8 เดือน เมษายน พ.ศ. 2554 ณ โรงแรมวสุ จังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย

- 1) ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 11 คน
- 2) รองผู้บริหารโรงเรียนที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ จำนวน 11 คน
- 3) ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพโรงเรียน จำนวน 11 คน
- 4) ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 11 คน

5) ทิมพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำนวน 19 คน

3.1.3 การจัดประชุมสัมมนาขึ้นในรูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน วันศุกร์ที่ 15 เดือน เมษายน พ.ศ. 2554 ณ โรงแรมวสุ จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้รูปแบบสัมมนาอิงผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship)

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะนี้ ประกอบด้วย แบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) แบบบันทึกการจัดกลุ่มสนทนาประเด็นเฉพาะ (Focus Group) และแบบบันทึกการสัมมนาผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship)

4.1 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

4.1.1 แบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop) เพื่อสรุปสาระสำคัญในแต่ละประเด็นโดยแยกประเด็นตามองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การพัฒนารูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

4.1.2 แบบบันทึกการจัดกลุ่มสนทนาประเด็นเฉพาะ (Focus Group) โดยผู้บริหารและหัวหน้างานประกันคุณภาพ เพื่อวิพากษ์ร่างรูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

4.1.3 แบบบันทึกการสัมมนาผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) โดยผู้บริหารและหัวหน้างานประกันคุณภาพ เพื่อยืนยันรูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.2.1 จากการการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยการบันทึกการประชุมจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 19 คน ในวันที่ 4 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2554

4.2.2 จากการจัดกลุ่มสนทนาเพื่อวิพากษ์ร่างรูปแบบ โดยการบันทึกการสนทนากลุ่ม กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 63 คน ในวันที่ 8 เดือน เมษายน พ.ศ. 2554

4.2.3 จากการสัมมนาอิงผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อยืนยันรูปแบบ จำนวน 9 คน ในวันที่ 15 เดือน เมษายน พ.ศ. 2554

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.3.1 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการจากรายกร่างรูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นการเขียนโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และจากการจัดกลุ่มสนทนาเพื่อวิพากษ์ร่างรูปแบบ และยืนยันรูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

4.3.2 ปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

ระยะที่ 3 ประเมินรูปแบบโดยการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

1. วัตถุประสงค์

เพื่อประเมินรูปแบบ โดยการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

2. กลุ่มเป้าหมาย

การวิจัยครั้งนี้กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ในโรงเรียนนาคุณประชาสรรค์ อำเภอนาคุณ จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นโรงเรียนที่สมัครใจเข้าร่วมการทดลองรูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และเป็นบุคคลสำคัญต่อการนำรูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ รวมจำนวน 72 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 1 คน รองผู้บริหาร จำนวน 4 คน ครู จำนวน 52 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 กำหนดโรงเรียนกลุ่มผู้ร่วมวิจัย โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง เป็น โรงเรียนที่ผู้บริหาร รองผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสมัครใจ และยินดีร่วมพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐาน

และเป็นการเตรียมความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพการศึกษารอบสาม

3.2 ผู้วิจัยทำหน้าที่สื่อขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้บริหารโรงเรียนนาคนูประชาสรรค์ เพื่อขออนุญาตทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 และเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 ผู้วิจัยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้ผู้บริหาร รองผู้บริหาร ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสถานศึกษา และบุคลากรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจ และเปิดโอกาสให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ชักถาม จนเกิดความเข้าใจตรงกัน ในเรื่องต่าง ๆ โดยผ่านกระบวนการดำเนินการ “ร่วมคิด ร่วมเรียนรู้ ร่วมประเมินทบทวน และร่วมปรับปรุงพัฒนา” ของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อให้เกิดคุณภาพ การศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาสถานศึกษา โดยผ่านกระบวนการพัฒนารูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระหว่างวันที่ 2 – 3 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2554

3.3.2 ประเมินผล โดยการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ณ โรงเรียนนาคนูประชาสรรค์ อำเภอนาคนู จังหวัดมหาสารคาม ระหว่างวันที่ 1 – 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2554 ซึ่งเป็นสถานที่ทดลอง

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะนี้ ประกอบด้วย แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบสัมภาษณ์ไม่มีโครงสร้าง แบบสังเกต คู่มือรูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

4.1 สร้างเครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย

4.1.1 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพด้านผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านการบริหารจัดการการศึกษา ของการใช้รูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยให้ที่ปรึกษาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาเพื่อนำไปใช้ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ตามเกณฑ์ต่อไปนี้

- 4 หมายถึง มีระดับคุณภาพดีมาก
- 3 หมายถึง มีระดับคุณภาพดี
- 2 หมายถึง มีระดับคุณภาพพอใช้
- 1 หมายถึง มีระดับคุณภาพปรับปรุง

4.1.2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบ คือ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยให้ที่ปรึกษาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาก่อนนำไปใช้ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามเกณฑ์ต่อไปนี้

- 5 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมพอใช้
- 1 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมปรับปรุง

4.1.3 แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างเป็นการจัดทำเป็นหัวข้อการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 3 ตอน เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

- 1) ตอนที่ 1 สัมภาษณ์เกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
- 2) ตอนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 3) ตอนที่ 3 ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

4.1.4 แบบสังเกต เป็นแบบสังเกตภาคสนาม ใช้ระหว่างการดำเนินการ ทดลองใช้รูปแบบการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพ และความสนใจที่มีต่อการดำเนินการ ตามรูปแบบการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของกลุ่มผู้ร่วมวิจัย

4.1.5 คู่มือรูปแบบการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 26 มี 4 ชั้นตอน ประกอบด้วย ทรัพยากรทางการบริหาร 5 ปัจจัย และกระบวนการดำเนินการ PDCA

4.2 การหาคุณภาพของเครื่องมือ

4.2.1 การหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยการนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ แล้วจึงนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย

- 1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ต. ดร.อรัญ ชูยกระเดื่อง อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เชี่ยวชาญทางด้านวิจัยและประเมินผล
- 2) ดร.อ่างทอง บุญเสริม ผู้อำนวยการโรงเรียนบรบือ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม เชี่ยวชาญทางการบริหารการศึกษา
- 3) ดร.โกวัฒน์ เทศบุตร อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาสารคาม เชี่ยวชาญทางการบริหารการศึกษา

เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาแล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยการวิเคราะห์ IOC (Item Objective Congruence Index) ของแบบสอบถามเป็นรายชื่อ แล้วพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.50 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 62) จากนั้นปรับปรุงเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

4.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยได้นำไปทดลองใช้กับสถานศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่เป็น โรงเรียนที่มีบริบทคล้ายกันกับกลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนกาฬสินธุ์ พิตยาธรรม์ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 1 โรงเรียน แล้วนำไปหาความ เชื่อมั่นตามวิธีของคอร์นบาร์ค (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 96) ปรับปรุงตามผลการวิเคราะห์

4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.4.1 เชิงคุณภาพ (Qualitative) โดยการสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติของผู้ปฏิบัติและผู้วิจัย บันทึกการสังเกตพฤติกรรมตามแบบบันทึกภาคสนาม และผลที่เกิดจากการดำเนินการตามรูปแบบ และการสัมภาษณ์ถึงข้อค้นพบและปัญหาอุปสรรคระหว่าง ดำเนินการ

4.4.2 เชิงปริมาณ (Quantitative) โดยใช้แบบสอบถาม เพื่อถามความคิดเห็น ที่มีต่อรูปแบบการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยผู้วิจัยออกเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความคิดเห็น ซึ่งมีเกณฑ์การประเมินคุณภาพระดับมาตรฐาน ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพที่คำนวณได้ 4 ระดับ ดังนี้

ค่าร้อยละเฉลี่ยที่ปรับเป็น 4 ระดับ	ระดับคุณภาพ
ค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพตัวบ่งชี้ตั้งแต่ 3.50 – 4.00	ดีมาก
ค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพตัวบ่งชี้ตั้งแต่ 2.79 – 3.49	ดี
ค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพตัวบ่งชี้ตั้งแต่ 1.75 – 2.78	พอใช้
ค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพตัวบ่งชี้ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 1.74	ปรับปรุง

ส่วนข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และการสังเกต ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพทั้งหมดใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการรายงานข้อค้นพบ (Descriptive Methodology) การตีความหมาย (Interpretive Methodology) และวิเคราะห์วิจารณ์ (Critical Methodology)

ตารางที่ 5 สรุปขั้นตอนของการพัฒนารูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

คำถาม / ขั้นตอน การวิจัย	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา และสถานที่	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
ระยะที่ 1 องค์ประกอบที่มี ความสำคัญต่อการ จัดการระบบการ ประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา ควรมีอะไรบ้าง และ ตัวบ่งชี้คุณภาพของ การจัดการของ แต่ละองค์ประกอบ ควรเป็นอย่างไร	เพื่อศึกษา องค์ประกอบของ รูปแบบการพัฒนา ระบบการประกัน คุณภาพภายใน สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26	1. ศึกษาวิเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2. ศึกษาดูงานโรงเรียน ปทุมวิไล จังหวัด ปทุมธานี และโรงเรียน กาญจนาอนุเคราะห์ จังหวัด กาญจนบุรี 3. กำหนดกรอบแนวคิด การวิจัย	- ม.ค. 2554 26 – 27 มกราคม 2554	1. เอกสาร หลักฐาน 2. กลุ่มเป้าหมาย 14 คน 3. หลักการ แนวคิด ทฤษฎี	1. เอกสาร ที่เกี่ยวข้อง 2. แบบสัมภาษณ์	องค์ประกอบของ รูปแบบการพัฒนา ระบบการประกัน คุณภาพภายใน สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

คำถาม / ขั้นตอนการวิจัย	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลาและสถานที่	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
ระยะที่ 2 สร้างรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณภาพภายในสถานศึกษา	1. ประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างรูปแบบ (workshop) 2. จัดกลุ่มสนทนาประเด็นเฉพาะ (Focus Group) 3. สัมมนาผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship)	3 - 4 มี.ค. 2554 ณ โรงแรมวสุ จ.มหาสารคาม 8 เม.ย. 2554 ณ โรงแรมวสุ จ.มหาสารคาม 15 เม.ย. 2554 ณ โรงแรมวสุ จ.มหาสารคาม ด	1. กลุ่มเป้าหมายยก ร่างรูปแบบ จำนวน 19 คน 2. กลุ่มเป้าหมาย วิพากษ์รูปแบบ จำนวน 63 คน 3. ผู้ทรงคุณวุฒิ ยืนยันรูปแบบ จำนวน 9 คน แบบบันทึก กลุ่มทดลอง 30 คน	1. แบบบันทึก ประชุมฯ (workshop) 2. แบบบันทึก สนทนา(Focus Group) 3. แบบบันทึก สัมมนา ผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) 4. แบบสอบถาม	รูปแบบการพัฒนา ระบบการประกัน คุณภาพภายใน สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26 ที่ได้รับ การยืนยัน ถูกต้อง เหมาะสม และ ความเป็นไปได้
ระยะที่ 2 สร้างรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณภาพภายในสถานศึกษา	1. ประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างรูปแบบ (workshop) 2. จัดกลุ่มสนทนาประเด็นเฉพาะ (Focus Group) 3. สัมมนาผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) 4. สร้างเครื่องมือ 5. หาคุณภาพเครื่องมือ 6. เก็บรวบรวมข้อมูล / วิเคราะห์ข้อมูล 7. แปลผล / สรุป	-โรงเรียน กาฬสินธุ์ พิทยาสรรค์ จ.กาฬสินธุ์			

คำถาม / ขั้นตอนการวิจัย	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา และ สถานที่	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
ระยะที่ 3 ผลการทดลอง ใช้รูปแบบการพัฒนา ระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เกิดผลต่อ คุณภาพผู้เรียน การจัด การเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการบริหารจัดการ การศึกษา เป็นอย่างไร	เพื่อประเมิน รูปแบบโดยการ ทดลองใช้รูปแบบ การพัฒนาในระบบ การประกัน คุณภาพภายใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26	1. กำหนด กลุ่มเป้าหมาย 2. ขอบหนังสือ ทดลองใช้ 3. ประชุมชี้แจง การทดลองใช้ 4. สร้างเครื่อง 5. ทดสอบภาพ 6. ประเมินผล โดยการทดลองใช้ 7. เก็บข้อมูล / วิเคราะห์ / แปลผล / สรุปรายงาน	เม.ย. 2554 เม.ย. 2554 2-3 พ.ค. 2554 -โรงเรียน กาฬสินธุ์พิทยาสรรค์ จ.กาฬสินธุ์ 1-15 พ.ค. 2554 โรงเรียนนาดูน ประชาสรรค์	โรงเรียนนาดูน ประชาสรรค์ มหาวิทยาลัย กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 72 คน กลุ่มทดลอง 30 คน	1. สารสนเทศ สพม.26 2. หนังสือ ราชการ 3. คู่มือรูปแบบ การพัฒนา ประกันคุณภาพ 4. แบบสอบถาม 5. แบบสัมภาษณ์ 6. แบบสังเกต	ได้รูปแบบ การพัฒนา การประกัน คุณภาพภายใน สถานศึกษาสังกัด สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26 ที่มี ประสิทธิภาพ